

Sisällys

Lukijalle _____ 5

I Teoriatausta

1 Psykosomaattinen lääketiede __ 20

Johannes Lehtonen

Psykosomaattisen yhteyden luonteesta __ 21

Psykosomaattisten häiriöiden
diagnostiikasta _____ 21

Psykosomatiikan kehitysbiologinen
perusta _____ 23

Perimän ja ympäristön vuorovaikutus __ 24

Aivojen verkottuneisuuden merkitys __ 25

Tunteiden ja todellisuuden välinen liitos __ 25

Psykkisten mielikuvien tehtävä _____ 27

Potilaan ja lääkärin psykosomaattinen
vuorovaikutus _____ 28

Mitä psykosomatiikka edellyttää
lääkäriltä? _____ 28

Psykosomatiikka tulevaisuuden
terveydenhuollossa _____ 29

2 Konsultaatio- ja yhteistyöpsykiatria _____ 35

Pirkko Hiltunen

Yleissairaалapsykiatrian historiaa _____ 35

Käsitteitä ja määrittelyjä _____ 36

Konsultaatirooli ja yhteistyö- eli
liaisonrooli _____ 37

Konsultaatiopyynnön ja lähetteen ero __ 37

Yleissairaалapsykiatrian toiminnan
linjaus _____ 38

Milloin konsultaatiota ja yhteistyötä
tarvitaan _____ 38

Yleissairaалapsykiatrian tulevaisuus _____ 40

3 Psykiatrian monialainen ja moniammatillinen yhteistyö somaattisten erikoisalojen kanssa _____ 44

Helena Pihko, Liisa Kantojärvi, Leena Kähäri

Monialaisen yhteistyön kehittyminen
Suomessa _____ 44

Somatiikan ja psykiatrian välisen
yhteistyön rakenteet _____ 45

Konsultatiivinen yhteisvastaanotto _____ 46

Somatiikan ja psykiatrian vastaanotto
yhteistiloissa _____ 48

Työryhmäkonsultaatio _____ 49

Monialaiset työryhmät _____ 49

Hoitoneuvottelu _____ 50

Moniammatillinen työskentely
perusterveydenhuollossa _____ 50

Työnohjaus _____ 51

Koulutus _____ 51

Eri ammattiryhmät
yleissairaалapsykiatrisessa yhteistyössä __ 52

4 Konsultaatio- ja yhteistyöpsykiatria perusterveydenhuollossa ja työterveyshuollossa _____ 55

Matti Isohanni, Kaisa Saari, Virpi Leppänen, Raimo Puustinen, Hannu Koponen, Erika Jääskeläinen

Perusterveydenhuollon potilastyön lähtökohdat _____ 56

Konsultaatio- ja yhteistyö- psykiatria keskeisissä psyykkisissä sairauksissa _____ 58

Neurolat sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto _____ 62

Yhteistyöpsykiatrian keinot ja työtavat _____ 65

Vanhuspsykiatria perusterveydenhuollossa _____ 65

Psykoterapia perusterveydenhuollossa _____ 67

Perusterveydenhuollon ja työterveyshuollon yhteistyöpsykiatrian tulevaisuus _____ 70

5 Yleissairaалapsykiatrian vaikuttavuus _____ 72

Jouko Lönnqvist

Yleissairaалapsykiatrian kehittämisen haasteet _____ 72

Miten vaikuttavuutta pitäisi arvioida? _____ 74

Kansainvälisiä arviointoja yleissairaалapsykiatrian vaikuttavuudesta _____ 76

II Sairastamisen psykologiaa

6 Terveiden illuusio ja sairastumisen kriisi _____ 82

Veikko Aalberg, Tuula Pesonen

Terveiden ja kuolemattomuuden illuusio _____ 82

Sairastumisen yksilölliset vaikutukset _____ 84

Mikä auttaa? _____ 89

7 Sairastumisen jälkeen _____ 93

Veikko Aalberg

Sopeutuminen sairauteen on jatkuva prosessi _____ 93

Hyvän sopeutumisen keinot _____ 93

Väärinymmärryksen vaaroista _____ 94

Sairauden merkitys _____ 95

Fyysinen sairaus ja psyykinen pahoinvointi pilkottuna erilleen _____ 98

Psyykkiset oireet _____ 98

Asenteet ja arvot _____ 99

Toivo _____ 100

8 Kuolevan potilaan kohtaaminen ja palliatiivinen hoito _____ 102

Kuolevan potilaan kohtaaminen _____ 102

Juha Hänninen

Lohduttaminen _____ 104

Palliatiivinen hoito _____ 107

Sami Räsänen

9 Hoitosuhteen vuorovaikutus _____ 113

Tuula Arvonon

Potilas-lääkärisuhde _____ 113

Luottamus ja yhteistyö _____ 116

Hoidon jatkuvuus _____ 118

Potilaan vastuu hoidosta kasvaa _____ 119

Tiedonsiirtoon pohjautuva jatkuvuus _____ 120

Balint-ryhmätönohjaus terveydenhuollossa _____ 121

III Ikäkausitarkastelu

10 Lasten yleissairaалapsykiatrian erityispiirteitä _____ 128

Liisa Viheriälä

Lapsia hoidetaan ja tutkitaan erikoisalojen yhteistyönä _____ 128

Vakavasti sairaan lapsen oireiden yleisyys ja avun tarve _____ 130

Lapsen ikä ja kehitysvaihe _____ 131

Mitä lastensairaalan yleissairaалapsykiatria on? _____ 133

Lastenpsykiatriset konsultaatiot _____ 133

Konsultaatioon ohjaamisen syitä _____ 135

Yhteistyöpsykiatrialla (*liaison*) on monia toimintatapoja _____ 135

Haasteita _____ 136

11 Lapsen sairastumisen ja vammautumisen kriisi	138		
<i>Auli Joutsenoja, Tuija Turunen</i>			
Vakavasti sairastunut lapsi ja hänen perheensä tarvitsevat tukea	138		
Selviytymisen malli aikuiselta	139		
Kuormittavan kokemuksen vaikutukset ja resilienssin tukeminen	139		
Trauma ja muisti, dissosiaatio	140		
Lapsen vakava sairaus tai vammautuminen ja posttraumaattinen stressihäiriö PTSD	140		
Lapsen suru	142		
Traumatietoinen hoito-ote lapsen ja perheen tukena	142		
Miten kertoa lapsen vakavasta sairaudesta tai vammautumisesta?	144		
Perheen psykososiaalinen tuki, vertaistuki	144		
12 Pieni lapsi sairastaa	148		
<i>Leena Launis</i>			
Lapsen sairaus lapsen ja vanhemman kokemana	148		
Psyykkisen tuen tarve	149		
Lapsen tilanteen ja tuen tarpeen arvioiminen	150		
Vastasyntyneisyyskausi	151		
Kiinnittymisen ja kiintymyssuhteen tukeminen	151		
Ikävaihe 0–3 vuotta	153		
Haasteita	156		
13 Lapsi sairaalassa	157		
<i>Eeva Lahti</i>			
Sairaanhoitaja lapsen tukena	157		
Hoitaminen on vuorovaikutusta	158		
Leikki	159		
Ennen sairaalan tuloa	161		
Sairaalassa	161		
Teho-osastolla	162		
Saattohoito	163		
Sairaalan jälkeen	164		
14 Somaattisesti ilmenevät psyykkiset oireet ja häiriöt lapsilla	165		
<i>Ritva Erkolahti</i>			
Lasten oireilu	165		
Toiminnalliset, elimellisoireiset häiriöt	167		
<i>Ritva Erkolahti, Hanna Ebeling</i>			
Dissosiaatiohäiriöt eli konversiohäiriöt	170		
<i>Hanna Ebeling, Ritva Erkolahti</i>			
15 Pitkäaikaissairauden vaikutus lapsen psyykkiseen terveyteen ja kehitykseen	174		
<i>Eeva-Riitta Kokkonen</i>			
Lapsuuden pitkäaikaissairauden vaikutus psyykkiseen terveyteen ja kehitykseen	174		
<i>Eeva-Riitta Kokkonen</i>			
Diabetes lapsuus- ja nuoruusiässä	181		
<i>Kaarina Peltosaari, Päivi J. Miettinen</i>			
Lasten epilepsia	189		
<i>Liisa Metsähonkala</i>			
16 Lapsen kaltoinkohtelu epäily	196		
<i>Eeva Nikkola</i>			
Lapsen kaltoinkohtelun tunnistaminen	196		
Epäily lapsen kertoman perusteella	197		
Epäily fyysisten vammojen perusteella	197		
Epäily lapsen käyttäytymisen tai oireilun perusteella	198		
Velvollisuus auttaa	199		
Ilmoitusvelvollisuus lastensuojelulle ja poliisille	199		
Kuinka toimia epäilyn herätessä	200		
Viranomaisyhteistyö	200		
Lapsen ja perheen auttaminen	201		
17 Nuoruusiän fyysinen ja psyykkinen kehitys	203		
<i>Martti Siimes, Veikko Aalberg</i>			
Nuoruus on oma kehitysvaihe	203		
Aivojen kehityksessä on dynaaminen vaihe	204		
Murrosikä	205		

Murrosikäiset nuoret eroavat lapsista ja aikuisista _____	205	Sairauden vaikutus psykologiseen kehitykseen _____	240
Pojan murrosikäkehitys _____	207	Miksi nuoret laiminlyövät hoitoa? _____	241
Tytön murrosikäkehitys _____	209	Kieltäminen _____	242
Fyysinen erilaisuus hämmentää _____	210	Koulu ja kaverit _____	242
Onko pituuskasvulla merkitystä nuoren psykososiaalisessa kehityksessä? _____	210	Karttaidea _____	244
Fyysisen kehityksen variaation perusteella tehtävä kehityksen riskiluokitus _____	211	Siirtymävaihe _____	244
Nuoruuskehitys _____	212	Sairauden integroituminen kokonaiskuvaan omasta itsestä _____	245
Kehityksen maamerkit _____	214	21 Laihuushäiriö nuoruusiässä _____	247
Murrosikäisen psykososiaalinen taantuma _____	218	<i>Jaana Ruuska, Katri Makkonen</i>	
Taantuman erilaiset ratkaisut _____	222	Nuoren laihuushäiriö uhkaa fyysisistä ja psykososiaalista kehitystä _____	247
18 Kun nuori oireilee – milloin tutkia, milloin konsultoida? _____	223	Laihuushäiriön esiintyminen _____	248
<i>Katri Makkonen</i>		Laihuushäiriön taudinkuva ja diagnostiikka _____	248
Monialainen hoito _____	223	Laihuushäiriön etiologia ja riskitekijät _____	250
Oireet lisääntyvät nuoruusiässä _____	224	Laihuushäiriö ja nuoruusiän kehitys _____	251
Nuoren tilanteen kokonaisvaltainen arviointi _____	225	Laihuushäiriön tutkimusvaihe _____	253
Milloin konsultoida? _____	226	Perustason tutkimusvaihe _____	253
Nuorisopsykiatriseen hoitoon lähettäminen _____	226	Erikoissairaanhoidon tutkimusvaihe _____	255
Jos nuori kieltäytyy psykiatrisesta hoidosta _____	227	Laihuushäiriön hoito _____	256
19 Nuoruusikäisen arviointi _____	229	22 Nuoren itsetuhoisuuden arviointi vastaanottotilanteessa _____	262
<i>Jani Penttilä</i>		<i>Laura Suomalainen</i>	
Nuoruusiän psyykkisen kehityksen haasteet _____	230	Itsetuhoinen nuori saa riittämättömästi psykiatrista hoitoa _____	262
Nuoren kohtaaminen _____	230	Riskitekijät ja suojaavat tekijät _____	263
Yhteistyö vanhempien kanssa _____	233	Suora ja epäsuora itsetuhoisuus _____	264
Psykiatrisen hoidon tarpeen arvioiminen _____	233	Itsemurha-ajatukset ja itsensä vahingoittaminen _____	264
Palaute ja jatkotoimet _____	236	Mielenterveyshäiriöt itsetuhoisuuden taustalla _____	265
20 Nuoren sopeutuminen somaattiseen sairauteen tai vammaan _____	238	Riskitekijöiden ja suojaavien tekijöiden arvioiminen _____	266
<i>Veikko Aalberg, Martti A. Siimes</i>		Itsemurhariskin arviointi _____	266
Nuoren sopeutuminen krooniseen sairauteen _____	238	Rauhallinen vuorovaikutus ja vanhemman mukaanotto _____	268
		Itsetuhoisen nuoren hoito _____	269
		Sairaalahoito _____	269

Lääkehoito	269
Avohoito	269
23 Päihkeitä käyttävät nuoret	272
<i>Kaarlo Simojoki</i>	
Päihdekäytön yleisyys	273
Päihteiden käyttäjä yleissairaalan potilaana	273
Päihdenuoren kohtaaminen	274
Hoidon tarpeen arviointi	275
Hoidon toteuttaminen	276
Päihdetarkoituksessa käytetyistä aineista vierottaminen	277
Päihkeitä käyttävä nuori ja lainsäädäntö	279
24 Perhenäkökulma	281
Sairaus ja perhe	281
<i>Pekka Larivaara</i>	
Lasten huomioiminen vanhempien somaattisen sairastamisen yhteydessä	284
<i>Mika Niemelä, Sami Räsänen</i>	
Sairas lapsi ja perhe	286
<i>Eeva-Riitta Kokkonen, Liisa Viheriälä</i>	
Lasten psykoterapeuttinen auttaminen vanhemman sairastaessa vakavasti	289
<i>Florence Schmitt</i>	
Nuoren vakava ja pitkäaikaissairaus ja perhe	291
<i>Veikko Aalberg</i>	
25 Vanhukset	295
Kun vanhus sairastaa	295
<i>Pirkko Hiltunen</i>	
Yleissairauksien ja psyykkisten sairauksien yhteydet vanhuksilla	302
<i>Timo Strandberg</i>	
Muistisairauksiin liittyvä psykiatrinen problematiikka iäkkäällä	306
<i>Tuula Saarela</i>	
Vanhusikäisen syömiseen liittyvät häiriöt	310
<i>Tuula Saarela</i>	
Alkoholiongelmat vanhuksilla	313
<i>Tuula Saarela</i>	

Vanhusten kaltoinkohtelu	315
<i>Pirkko Hiltunen</i>	
Yhteistyö vanhuksen omaisten kanssa	319
<i>Tuula Saarela</i>	

IV Potilaan tutkiminen ja kliininen kuva

26 Somaattisessa tutkimuksessa ja hoidossa olevan potilaan psykiatrinen tutkimus	326
Psykiatrinen konsultaatio	327
<i>Pirkko Hiltunen</i>	
Potilaan haastattelun haasteet	336
<i>Matti O. Huttunen</i>	
27 Mielenterveyshäiriöiden yleisyys, luokittelu ja diagnostiikka	340
<i>Sami Räsänen, Kristian Läksy, Antero Leppävuori</i>	
Mielenterveyshäiriöiden yleisyys	340
Mielenterveyshäiriöiden tunnistaminen ja psykiatrin konsultaatioon lähettämisen syyt	341
Psykiatrinen diagnostiikka ja erotusdiagnostiikka somaattisesti sairailta potilailla	342
28 Sairaala sosiaalisena ja fyysisenä ympäristönä	346
<i>Antero Leppävuori, Raimo Puustinen</i>	
Taantumisen	346
Sairaala sosiaalisena ympäristönä	347
Sairaala fyysisenä ympäristönä	348
Toimenpiteisiin ja tutkimuksiin liittyvät pelot ja sairaudesta kertominen	349
Perustoiminnat ja kipu	349
Henkilökunnan väliset suhteet	350
Psykiatrinen potilas somaattisella osastolla	350

29 Masennushäiriöt	351	32 Itsetuhoisuuden arviointi ja hoito	393
<i>Erkki Äärelä</i>		<i>Kirsi Suominen</i>	
Masennuksen kuva ruumiillisesti sairaalla	351	Itsetuhoisuus ja sen epidemiologia	393
Masennuksen esiintyvyys ruumiillisesti sairailla	352	Itsetuhoisuuden riskitekijät	394
Masennuksen etiologia	353	Itsemurhaa yrittäneen potilaan arvioiminen ja tutkiminen	396
Tunnistetaanko masennus ruumiillisesti sairailla?	356	Itsemurhaa yrittäneen potilaan jatkohoito ja hoitoon ohjaaminen	397
Diagnoosi	356	Somaattisessa hoidossa olevan potilaan itsemurhavaaran arviointi	398
Laboratoriotutkimukset ja kuvantaminen masennuksessa	359	Itsemurhien ehkäisy somaattisissa yksikössä	399
Itsemurhavaaran arvioiminen ruumiilliseen sairauteen liittyvässä masennuksessa	360	33 Päihdeongelmat	401
Masennuksen hoito	360	<i>Mauri Aalto, Helena Vorma</i>	
30 Ahdistuneisuushäiriöt	363	Päihhteet ja niiden vaikutukset	401
<i>Antero Leppävuori</i>		Riippuvuuden kehittyminen	402
Yleistä ahdistuneisuudesta	364	Päihdeongelman luokittelu	402
Kemiallisen aineen (nautintoaineet, lääkkeet ja päihhteet) indusoima ahdistuneisuushäiriö	365	Päihdeongelman tutkiminen	404
Somaattisen sairauden laukaisema ahdistuneisuushäiriö (elimellinen ahdistuneisuushäiriö, F06.4)	369	Päihhteiden käyttö ja psykiatriset oireet	405
Psykiatrisen oheissairauteen liittyvä ahdistuneisuus fyysisesti sairailla potilailla	374	Päihdeongelman hoito	407
Ahdistuneisuuden ja ahdistuneisuushäiriöiden hoito	379	Psykososiaalisen hoidon aloittaminen	408
31 Levottomuus, aggressiivisuus, psykoottisuus ja katatonia	384	Lääkehoito	409
<i>Hannu Koponen, Risto Vataja</i>		Hoitojärjestelmä ja jatkohoitoon ohjaaminen	410
Levottomuus (agitaatio) ja aggressiivisuus	384	Tahdosta riippumaton hoito	411
Psykoottiset häiriöt	387	34 Akuutti sekavuustila, delirium	412
Mania ja muut mielialahäiriöt	389	<i>Jouko Laurila</i>	
Katatonia	389	Määritelmä	413
Sähköhoito somaattisessa yksikössä	391	Arviointi, kliiniset piirteet ja diagnostiset kriteerit	414
		Epidemiologia	415
		Deliriumtyypit	415
		Riskitekijät	416
		Etiologia ja laukaisevat tekijät	416
		Deliriumin tunnistaminen	418
		Deliriumin komplikaatiot, ennuste ja kuolleisuus	419
		Patofysiologia	419

Diagnostiikka ja erotusdiagnoosiikka	421	<i>Nora Hagelberg, Salla Salo</i>	
Ennaltaehkäisy	422	Kipupotilaan hoito	491
Deliriumin hoito	423	<i>Nora Hagelberg, Salla Salo</i>	
Psyykkiset komplikaatiot ja jälkiseuranta	425	Lasten ja nuorten kipu	494
		<i>Kari Ylimäinen</i>	
35 Somatisaatio, toiminnalliset oireet ja häiriöt	427	38 Unen häiriöt ja unettomuus	500
<i>Sami Räsänen, Kristian Läksy</i>		<i>Markku Partinen</i>	
Somatisaation historiaa	427	Unen neurofysiologia	500
Somatisaation määritelmää	429	Unihäiriöiden luokitus	501
Somatisaation etiologia	430	Unettomuus	501
Somatisaation esiintyvyyttä	431	Unenaikaiset hengityshäiriöt	507
Somatisaation ja siihen liittyvien ilmiöiden diagnostiikka psykiatrisissa tautiluokituksissa	432	Keskushermostoperäinen poikkeava väsymys	508
Elimellisoireiset häiriöt (somatoformiset häiriöt)	433	Uni-valvetrytmin häiriöt	511
Toiminnalliset oireyhtymät	439	Unenaikaiset liikehäiriöt	511
Somatisoivan potilaan tutkimisen ja hoidon periaatteet somatiikalla	440	Unenaikaiset erityishäiriöt eli parasomniat	512
Somatisoivan potilaan tutkimisen ja hoidon periaatteet psykiatrialla	441	Sairaalaympäristö ja nukkuminen	512
Omaisten rooli somatisoivan potilaan hoidossa	443	Uni ja psykiatriset häiriöt	512
Tutkimusten ja hoidon työnjako	443		
36 Neurologisiin sairauksiin liittyvät mielenterveyden häiriöt	445	39 Syömishäiriöt ja lihavuus aikuisilla	516
<i>Risto Vataja, Salla Koponen</i>		Laihuushäiriö	516
Yhteisiä piirteitä	445	<i>Antero Leppävuori</i>	
<i>Risto Vataja</i>		Ahmintaoireiset syömishäiriöt	517
Neuropsykiatriset oireet neurologisissa sairauksissa	446	<i>Pia Charpentier</i>	
Neuropsykiatriset oireet eri neurologisissa sairauksissa	450	Lihavuus	528
<i>Salla Koponen</i>		<i>Pertti Mustajoki</i>	
37 Kipu	479	40 Krooninen väsymysoireyhtymä	535
Aikuisen kipu	480	<i>Markku Partinen, Antero Leppävuori</i>	
<i>Nora Hagelberg, Salla Salo</i>		Väsymys, väsymysoireyhtymät	535
Moniammatillinen kivun tutkimus	487	Epidemiologia	537
		Potilaan tutkiminen	537
		Erotusdiagnoosiikka ja komorbiditeetti	541
		Etiologia ja patofysiologia	541
		Toiminta- ja työkyvyn alentuminen	543
		Hoito	543
		Sairauden kulku ja ennuste	545
		CFS/ME lapsilla ja nuorilla	545

V Pykiatriset hoidot yleissairaalapsykiatrisissa

41 Psykoterapiat ja kehopsykoterapia	550
Psykoterapiat	550
<i>Leena Jaakkola</i>	
Psykofyysinen psykoterapia eli kehopsykoterapia	558
<i>Laura Mannila</i>	
42 Biologiset hoidot	560
Psykenlääkkeet somaattisesti sairailta	561
<i>Esa Leinonen, Jarmo Lappalainen, Hannu Koponen</i>	
Neuromodulaatiohoidot yleissairaalapsykiatrisissa	574
<i>Tero Taiminen</i>	
Syväaivostimulaatio psykiatrisissa indikaatioissa	585
<i>Kaija Järventausta, Kai Lehtimäki</i>	
43 Yleissairaalapsykiatrisen työn ja toimintakyvyn arvio	588
<i>Katinka Tuisku, Antti-Jussi Ämmälä, Kristian Läksy, Sami Räsänen</i>	
Työkykyarvio	589
Akuutin sairastamisen yhteydessä tehtävä työkykyarvio	589
Moniammatillinen ja monialainen työ- ja toimintakykyarvio yleissairaalapsykiatrisissa	589
Eri ammattiryhmien tehtävät	589
Yhteistyö yleissairaalapsykiatrisissa työkykyarvioissa	590
Työkykyarvio yleissairaalapsykiatrisella osastolla	592
Toiminnallisiin häiriöihin liittyviä erityispiirteitä psykiatrisessa työkykyarviossa	593
Potilaan osallistaminen ja voimavarojen tunnistaminen	594
Toimintakyvyn tukeminen	594

Sekundäärihyöty ja sairauden merkitys	595
Potilasnäkökulma	595

VI Erityiskysymyksiä

44 Kulttuuriset tekijät	600
<i>Jyrki Korkeila</i>	
Kulttuurisen taustan merkitys	600
Diagnostiikka ja kulttuuriset tekijät	601
Sairastavuuden taustatekijöitä ja piirteitä	604
Hoito ja kulttuuriset tekijät	605
45 Eettisiä näkökulmia	607
<i>Jyrki Korkeila</i>	
Mitä etiikka on?	607
Lääketieteen etiikka	608
Moraaliset yhteisöt ja professio	608
Psykiatria ja etiikka	612
Psykiatrin eri roolit	612
Häpeäleima	613
Vaitiolo	614
Tahdosta riippumaton hoito	614
Etiikka, somatiikka ja yleissairaalapsykiatria	615
Itsemurhayrityksen etiikka	616
46 Hoitokomplianssi, hoidosta kieltäytyminen ja oikeustoimikelpoisuus	618
<i>Jyrki Korkeila</i>	
Oikeustoimikelpoisuus	619
Edunvalvonta psykiatrisissa sairauksissa	619
Oikeustoimikelpoisuuden arviointi	620
Edunvalvojan määrääminen	620
Hoitomyyntyyvyys	621
47 Tahdosta riippumaton hoito	623
Hoitoon toimittaminen	623
<i>Jyrki Korkeila</i>	
Hoitoon määrääminen	625
Tahdosta riippumattoman hoidon toteutuminen Suomessa	627

Tahdosta riippumaton hoito ja
somaattinen sairaus _____ 627

Tahdosta riippumattoman hoidon
erityiskysymyksiä nuoruusikäisen
kohdalla _____ 629

Riittakerttu Kaltiala-Heino

48 Hoitotahto yleissairaalapsykiatriassa _____ 633

Jyrki Korkeila

Mitä hoitotahto tarkoittaa? _____ 633

Psykiatrinen hoitotoive _____ 634

49 Suuronnettomuusvalmius yleissairaalapsykiatriassa _____ 636

*Henna Haravuori, Mauri Marttunen, Antti-
Jussi Ämmälä*

Suuronnettomuusvalmiuden
määritelmiä _____ 636

Kriisivalmius ja
moniviranomaisyhteistyö _____ 637

Johtaminen _____ 639

Tilannekuva _____ 640

Viestintä _____ 640

Psykososiaalisen tuen järjestäminen _____ 640

Yleissairaalapsykiatrinen kriisityö
sairaaloissa _____ 641

Jälkihoito _____ 644

Psykososiaalinen valmiussuunnitelma _____ 644

Valmiuden ylläpitäminen _____ 645

Hakemisto _____ 647